

A Fővárosi Ítéletábra a ... Ügyvédi Iroda (cím; ügyintéző: ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a ... (cím) által képviselt alperes neve (alperes címe.) alperessel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. március 28. napján kelt 12.G.44.921/2014/48. számú ítélete ellen a felperes által 49. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az alperessel kötött két - a ... számú és ... számú - kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányult a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, a 18/1999. Kormányrendelet 2. § d) pontja alapján annak a jogkövetkezménynek a megállapításával, hogy a tisztességtelen feltétel nem jelent kötelezettséget a felekre nézve. Ezt követően a felperes a keresetét megváltoztatta és elsődlegesen a zálogszerződések semmisségének megállapítását kérte a régi Ptk. 251. § (1) bekezdése alapján. Másodlagos kereseti kérelme a két kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítására irányult, harmadlagosan pedig a két kölcsönszerződés semmisségének a megállapítását kérte a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) - e) pontjai alapján. Ezt követően a felperes a szerződések létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelmét nem tartotta fenn.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 15 napon belül 127.000 forint perköltséget. Ítélete indokolásában tényként állapította meg, hogy az alperes mint hitelező, és a felperes mint adós között 2008. augusztus 14. napján két kölcsönszerződés jött létre. Ugyanezen a napon a kölcsönszerződésekben eredő hitelezői követelés biztosítása céljából a felek jelzálogszerződéseket is kötöttek azzal, hogy azokban utaltak a két kölcsönszerződésre, illetőleg az ott meghatározott 23.819, illetve 78.111 svájci frank kölcsönösszegre. A jelzálogszerződések értelmében az adós tulajdonában lévő ... alatti ingatlanon a hitelező javára jelzálogjogot alapítottak a 78.111, valamint a 23.819 svájci frankos kölcsönösszegek és ezek járulékaik biztosítása érdekében.

A zálogszerződések 2. pontja rögzíti, hogy az adósnak a bankkal szemben fennálló, a kölcsönszerződésből származó valamennyi fizetési kötelezettségének, valamint a fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén járó késedelmi kamat és az esetleges végrehajtás vagy

más, a jogérvényesítéssel kapcsolatos költségek megfizetésének biztosítására jelzálogjogot alapítanak a zálogtárgyon a kölcsönösszeg és annak a kölcsönszerződés szerinti járulékaik erejéig.

A 2. pont akként rendelkezik, hogy amennyiben a kölcsön- és járulékaiknak pénzneme külföldi deviza, úgy a jelzálog ezeknek a kölcsönszerződésben megnevezett típusú mindenkor devizaeladási árfolyamon számított forint ellenértékéig és az esetleges végrehajtás vagy más, a jogérvényesítéssel kapcsolatos költségek összegéig terjed.

Jogi indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes a bíróság hiánypótlási felhívása ellenére sem terjesztett elő, a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. § (1) bekezdése alapján - az érvénytelenség megállapítása iránti kereseti kérelme mellett - jogkövetkezmény iránti kereseti kérelmet, ezért a kölcsönszerződések teljes, valamint részleges érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem fenn nem tartottnak minősül.

A felperes pedig a szerződések létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelmét nem tartotta fenn.

A jelzálogszerződésekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy járulékos jellegük folytán fogyasztói szerződésnek minősülnek, azonban a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése, illetőleg a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötések hiányában a perbeli szerződésekre vonatkozó kereseti kérelemre a DH2 tv. 37. § (1) bekezdése szerinti kereseti kérelem előterjesztésének kötelezettsége nem vonatkozik. Kifejtette, hogy külön megállapítás iránti kereseti kérelem nélkül is lehetőség van a kereseti kérelem jogalapja körében hivatkozni a kölcsönszerződés érvénytelenségére azzal, hogy a hivatkozás eredményessége esetén a kölcsönszerződés érvénytelenségét az ítélet rendelkező részében a bíróság nem állapítja meg, azt az indokolás tartalmazza. Mivel azonban a kölcsönszerződésből eredő követelés a kölcsönszerződés érvénytelensége esetén sem lenne azonosítható a régi Ptk. 204. § (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjaiban rögzített követelések egyikével sem, ezért az annak biztosítására szolgáló zálogszerződés érvénytelensége bírósági úton nem érvényesíthető követelés fennálltának hiányában nem állapítható meg. Ugyanakkor megállapítható volt az, hogy amennyiben a kölcsönszerződés érvénytelensége megállapítható volna, ebből a zálogszerződés érvénytelenségének megállapíthatósága nem következik. A DH2 tv. 37. §-a főkövetkezményként a kölcsönszerződés érvénytelensége megállapíthatósága esetére kifejezetten a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását írja elő, illetőleg érvénytelenség esetén a 6/2013. PJE határozat 4. pontja is a szerződés érvényessé nyilvánítására való törekvést írja elő, amennyiben az érvénytelenség oka kiküszöbölhető. Ebből következően a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása nem eredményezi feltétlenül azt, hogy a zálogkötelezett mentesül a zálogtárggyal való felelősség alól. A zálogkötelezett helytállási kötelezettségének alakulása attól függ, hogy a biztosított szerződés érvénytelenségének milyen jogkövetkezménye alkalmazandó. Mivel azonban a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset, illetve a jogkövetkezmény alkalmazása iránti kereseti kérelmet a felperes nem terjesztett elő, a zálogszerződés érvénytelensége a kölcsönszerződés esetleges érvénytelensége okából nem állhat fenn.

A felperesnek a zálogszerződés érvénytelensége körében tett további hivatkozásai - miszerint a zálogszerződés önállóan is semmis, mivel nem tartalmaz pénzben meghatározott követelést, illetőleg a biztosított kölcsönszerződésben a kölcsönösszeg nem meghatározott - ténylegesen nem az érvénytelenség megállapíthatóságára, hanem a szerződés létre nem jöttének megállapíthatóságára vezethetne. Mindemellett azonban megállapítható volt, hogy a zálogszerződések utalnak a biztosított kölcsönszerződésekre, illetőleg az ott meghatározott kölcsönösszegek szerint a szerződés a kölcsön összegét kiszámítható módon határozza meg azzal, hogy a devizaösszeg forintban való számítása

kapcsán irányadó a folyósítás dátuma, illetőleg az akkor irányadó árfolyam ebből következően a vitatott szerződések a kölcsön összegét tartalmazzák, amely megfelel a 1/2016. számú PJE határozatban foglaltaknak.

A felperes fellebbezésében kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és permegszüntető határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és ennek során új határozat hozatalára utasítását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett teljes körűen eleget, az indokolás hiányos volt, az ítélet felülbírálatát az egyébként elbírált alperesi igény sem teszi alkalmassá.

A felperes elsődlegesen a zálogszerződés, másodlagosan a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, ezért látszólag a DH2 tv. 37. § (3) bekezdésének második fordulata szerinti, a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapításán túli kereseti kérelmet is előterjesztett. A zálogszerződés érvénytelenségére azonban csak és kizárólag azon okból hivatkozott, hogy a semmisnek ítélt kölcsönszerződés biztosítására kötött zálogszerződés önmagában is érvénytelen. A másodlagos kereseti kérelme is a kölcsönszerződés érvénytelenségének vizsgálatát igényli, az a DH2 tv. hatálya alá tartozó deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségétől elválaszthatatlan.

Álláspontja szerint a felperes által megjelölt sorrendiségtől eltérően előbb a kölcsönszerződés érvénytelensége vizsgálendő, hiszen csak az erről való döntés alapján lehet állást foglalni a zálogszerződés tekintetében előterjesztett kereseti kérelemről. Önmagában a zálogszerződés semmiségének megállapítására irányuló kérelemmel tehát a DH2 tv. rendelkezései nem kerülhetők meg. A DH2 tv. 37. § (3) bekezdésének azon fordulata, miszerint ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, abban az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmét nem tartja fenn, a jelen esetben nem alkalmazhatóak.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes költségeiben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta. A kölcsönszerződések teljes, illetve részleges érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelem a DH2 tv. 37. § (3) bekezdése értelmében fenn nem tartottnak minősül, míg a kölcsönszerződések létre nem jötte iránt előterjesztett kereseti kérelmétől a felperes elállt. Emiatt a felperes keresete kizárólag a jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítására irányult. A felperes tévesen következtetett arra, hogy önmagában az, hogy egyoldalúan hivatkozik a kölcsönszerződések semmiségére azokat semmissé, így joghatás kiváltására alkalmatlanná teszi. E körben hivatkozott a Kúria joggyakorlatára. Álláspontja szerint a felperes a jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását úgy kérte, hogy kizárólag a kölcsönszerződések érvénytelenségére hivatkozott anélkül, hogy a kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítását kérte volna. A Ptk. 251. §-ára alapozott, mint a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő járulékos joghatást megalapozó igénye egyéb, a jelzálogszerződések érvénytelenségét alátámasztó érdek hiányában megalapozatlanok.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése mellett a per megszüntetését kérte. Kereseti kérelme elsődlegesen az alperessel kötött zálogszerződések semmisségének megállapítására, másodlagosan a kölcsönszerződések létre nem jöttének megállapítására, harmadlagosan pedig a kölcsönszerződések semmisségének megállapítására irányult. Mivel a

szerződés létre nem jöttére és a jelzálogszerződések érvénytelenségére is hivatkozott, nem volt helye a per megszüntetésének a DH2 tv. 39. §-a alapján. Nincs ugyanis helye az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett. Ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a fél megállapítás iránti kérelmét nem tartja fenn. A felperes ugyan kétség kívül elállt a kölcsönszerződések létre nem jöttének megállapítása iránt előterjesztett keresetétől, azonban továbbra is kérte a jelzálogszerződések érvénytelenségének a megállapítását és mivel azok nem tartoztak a DH2 tv. hatálya alá, a per megszüntetésének továbbra sem volt helye.

Alaptalan a felperesnek a fellebbezésben kifejtett azon hivatkozása, hogy a jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását csak a kölcsönszerződések érvénytelensége okán kérte. Ekörben helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződések érvénytelensége vizsgálható volt külön erre irányuló kereseti kérelem nélkül is és ebben az esetben a DH2 tv. korlátozásai ennek vizsgálatát nem akadályozták. Megalapozottan jutott azonban arra a következtetésre, hogy a jogkövetkezményeket is tartalmazó, a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem hiányában önmagában a kölcsönszerződések érvénytelensége sem vonná maga után a zálogszerződések érvénytelenségét, mivel a kölcsönszerződések érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása esetén önmagában az érvénytelenségük okán a biztosításukra kötött mellékszerződések érvénytelensége nem volna megállapítható. Mindemellett rámutat az ítélet arra is, hogy a felperes a keresetében a zálogszerződések semmisségének megállapítását a Hpt. rendelkezéseire hivatkozva is kérte, állítva, hogy azok nem tartalmaztak pénzben meghatározott követelést, illetőleg a biztosított kölcsönszerződésekben a kölcsönösszeg nem volt meghatározott. Ezen felperesi kérelem mindenképpen elbírálható volt, a felperes tehát terjesztett elő olyan kereseti kérelmet, amely miatt a per nem volt megszüntethető a DH2 tv. 39. §-a alapján.

A felperes a fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság olyan lényeges eljárási szabályt sértett, amely miatt szükséges a tárgyalás megismétlése, ennek okán kérte az ítélet hatályon kívül helyezését. Az ítélet álláspontja szerint az elsőfokú bíróság teljes körűen eleget tett indokolási kötelezettségének, az ítélete indokolásában röviden előadta az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozott azon jogszabályokra, amelyekben az ítélete alapszik minden egyes kereseti kérelem vonatkozásában, így nem volt megállapítható, hogy olyan eljárási szabályt segett volna, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

A felperesi fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéleti megállapításaival kapcsolatban további érvelést nem tartalmazott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló jogi indokolással utasította el a felperes keresetét. Érdemi döntésével és indokaival az ítélet teljes körűen egyetért, így annak megismétlése nélkül, a Pp. 254. § (3) bekezdésére figyelemmel utal az elsőfokú határozat helyes indokaira és ekként az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítélet a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a jogi képviselővel eljáró alperes ügyvédi munkadíjból álló és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései szerint megállapított másodfokú perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2018. január 10.

.. Senyei György s.k.

a tanács elnöke

.. Bicskei Ildikó s.k.
előadó bíró

.. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: